

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Розвиток ринкових відносин диктує гостру необхідність використання адекватних підходів до ресурсного обґрунтування виробничої програми (ВП) - найважливішого розділу плану економічного і соціального розвитку підприємства. Проте, незважаючи на детальне методичне пророблення окремих складових ресурсного обґрунтування виробничого плану підприємства, на сьогоднішній день існує цілий ряд проблем теоретико-методичного характеру, наявність яких не дозволяє повною мірою реалізувати системний підхід до рішення даного завдання.

Так, на сьогодні відсутня єдність думок щодо складу ресурсної бази планування виробничої діяльності підприємства. Назріла необхідність у переосмисленні сутності самого поняття «ресурсна забезпеченість виробництва».

Мета даної роботи полягає в обґрунтуванні авторського рішення зазначених вище проблем відповідно до нової парадигми тактичного планування виробництва на промисловому підприємстві.

У сучасній економічній літературі зустрічаються різноманітні точки зору щодо складу ресурсної бази планування виробничої діяльності підприємства [1;2;3 та ін.].

Так, у контексті планування обсягів випуску продукції всі ресурси, що використовуються у виробництві, Артур Томпсон підрозділяє на два класи: постійні ресурси та змінні ресурси [1, с. 156]. При цьому до постійних автор відносить такі ресурси, кількість яких не може бути змінена в короткостроковому періоді з метою підвищення або зниження обсягів виробництва (устаткування, виробничі площі та ін.). Кількість же змінних ресурсів (до яких автор відносить електроенергію, більшість видів сировини і матеріалів, транспортні послуги, працю робітників та інженерно-технічного персоналу) легко змінити залежно від бажання змінити обсяги

випуску продукції [1, с. 157].

Найбільш повний перелік складу ресурсної бази планування діяльності виробничої системи (підприємство, цех, ділянка, робоче місце) представлений у роботі О. Михайлівської [2, с. 415]. Тут автор виділяє сім видів ресурсів: 1) технічні; 2) технологічні; 3) кадрові; 4) просторові; 5) ресурси організаційної структури системи управління; 6) інформаційні; 7) фінансові.

Рассел Л. Акофф вважає, що «слід враховувати чотири типи ресурсів: 1) вхідні – основні та допоміжні матеріали, енергія та послуги; 2) споруди та устаткування; 3) кадри; 4) гроші» [3, с. 213].

Перші дві класифікації, на наш погляд, мають два діаметрально протилежні недоліки. Так, класифікація А. Томпсона відрізняється зайвою агрегованістю ресурсів, а класифікація О. Михайлівської – надмірною їхньою диференціацією.

Найбільш прийнятною в контексті побудови діючої системи планування ресурсного забезпечення ВП підприємства нами вважається класифікація ресурсів, що запропонована Р. Акоффом [3, с. 213]. Відповідно до останньої в якості основних елементів вказаної системи слід виділити чотири підсистеми, функції яких полягають в обґрунтуванні ВП наявними виробничими потужностями, матеріально-технічними, трудовими і фінансовими ресурсами підприємства.

В роботі [3] Р. Акофф застерігає від абсолютизації ролі грошей у ресурсному забезпеченні виробництва. Зокрема, він відзначає, що «багатьма неправильно вважається, що якщо грошей досить, усі інші ресурси можна придбати. Це не завжди так» [3, с. 213,]. При цьому він підкреслює, що єдина цінність грошей полягає у використанні їх для одержання інших ресурсів [3, с. 213,].

Основною метою розрахунків з ресурсного обґрунтування виробництва є досягнення повної збалансованості ВП по кожному виду ресурсів, які споживаються у виробництві, що логічно впливає з відомих методик і алгоритмів, широко представлених у науковій і навчальній літературі.

Важко погодитися з настільки обмеженим розумінням цільової установки процесу ресурсного обґрунтування ВП, що, на наш погляд, є наслідком необґрунтованого ототожнення понять ресурсної збалансованості та ресурсної забезпеченості ВП. Необґрунтованого, оскільки сутність останньої значно ширше і виходить за рамки досягнення простого балансу між потребами в ресурсах і

можливостями їх задоволення. Ресурсна збалансованість ВП є тільки однією з умов досягнення ресурсної забезпеченості виробництва, умовою необхідною, але не достатньою.

Як інструмент формування виробничого плану, ресурсне обґрунтування повинне бути спрямоване на досягнення тих же глобальних цілей, що і стоять перед процесом розробки ВП. А саме, забезпечувати формування ВП, не тільки збалансованої за всіма видами ресурсів, які споживаються, але що і відповідає всім установленим економічним критеріям; реалізація такого виробничого плану повинна забезпечувати досягнення цільових показників підприємства.

У процесі ж планування ресурсного забезпечення ВП закладаються можливості досягнення цільових показників підприємства (цільового операційного прибутку, цільового рівня питомих змінних витрат, собівартості та рентабельності продукції та ін.). Так, якість матеріально-технічних ресурсів та їх ціни, кваліфікація і вартість робочої сили, а також вартість фінансових ресурсів багато в чому визначають якість, собівартість і конкурентоспроможність продукції, що випускається, планові обсяги продажів і, в остаточному підсумку, фінансові результати діяльності підприємства.

Урахування авторських пропозицій щодо формування системи планування ресурсного забезпечення ВП підприємства, на наш погляд, суттєве підвищить методичний рівень техніко-економічного планування і обґрунтованість виробничих планів промислових підприємств.

Список літератури

1. Томпсон А., Формби Д. Экономика фирмы / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Издательство БИНОМ», 1998. – 554 с.
2. Михайловська О.В. Операційний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Кондор . 2008. – 550 с.
3. Акофф Р. Л. Планирование будущего корпорации: Пер. с англ. / Р.Л. Акофф. – М.: Сирин, 2002 – 256 с. Акофф Р. Л. Планирование будущего корпорации: Пер. с англ. / Р.Л. Акофф. – М.: Сирин, 2002 – 256 с.